

# יודישע אילוסטרירטע צייטונג

**Żydowska gazeta ilustrowana.**

Wychodzi każdego piątku.

Prenumerata wynosi: Rocznie 10 K. — 5 Rbs. Półrocznia 5 K. — 2.50 Rbs. Kwartalnia K 2.75 — 1.50 Rbs.

Pojedynczy egzemplarz 20 h. — 10 Kop.

Redakcja i Administracja: Kraków, Grodzka 62.

**Jüdische Illustrierte Zeitung.**

ערשיינט יעדען פרייטאג.

אבאנאמענטס-פרייז: יעדעליך: 10 קראנען, 5 רובל, האלבטעליך 6 קראנען, 3 רובל, שטערפעל יעדעליך 2.75 קראנען, 1.50 רובל.

איינצעלנע נומער 20 העללעך — 10 קאפ.

אין אנדערע לענדער: יעדעליך 15 פראנק, האלבטעליך 7.50 שטערפעלעליך 4.50 פראנק.

רעדאקציע אין ארמיניס-שטראסע: קראקא נ"א גראדס 62

שטעלשטאן נ" 418

פאסט-שטארקעס-קאמא נ" 57,341

הויפט-רעדעס-פאר דאסלאנד: י. מערעצקי, ווארשא בעמעלא נ" 49. פיליע אין לאדו: פרעיאד נ" 16.  
הויפט-רעדעס-פאר רומעניע: דאודיד הערבער. יאסי סטר. סאראיע נ" 151.

**גלענצענדער זינג פונ'ם פליעה-אפאראט.**



גלענצענדער זינג פונ'ם פליעה-אפאראט: (1) בלעיקאס מוש ווין סאמאפאלין, (2)

**אינהאלט:** קריגע און רעוואלוציע אין שפאניען — די סודות איבער הארטינג —  
בארא אסקאר ראטהשילד'ס טוידט.

# גלענצענדער וועג פנים פליעה-אפאראט.

וויסנדיקער דער רייזשעס טראג צעטלן האט בער וועגן די קאסט צו גיין א לענדער-אפאראט צו פארקערן מיט אים אין די וויסנדיקע נעגערען ווי ס'ט א איינפאכער. נישט ווען אפגענוגט פון דער לופט האבן די אנדערע סעלעקט נישט געקענט ווידן שטארקן.

בענדערס שטארק געטראגן האבן זיך דעם לענדער. וואס פון אים איז ווער נאכעם מורה בער שטארק אין מידע קינעם-פלאנץ וועלכע רינגעלט אים ווער לאגט און געשיינט עס קענען פריערע אנדערע. וואס קען אבער די שטארקסטע פלאנץ דעלעקט. ווען אום לענדער-אפאראט קומט אן צו פלייען פון איינעם און ווארט אראפ שטילעך באקומען. דורך וועלכע די שטארקסטע קריגערייטן ווערן צורשטערט?

אס די דאנה האט ווי נישט געלאזט שלאפן. שטערנדיק האבן זיי געוואלט חלומות פון א רייזשע-אפאראט. ווי אזוי די רייזשע-אפאראט איז אפגעשטאלט אין א מיטשטער נאכט מיט ווערן לענדער-אפאראטן מליצט לאנדאן און אפגעשטאלט נאכט געלאגט. ווערנדיק די קריגערייטן שטערן ארויפן ים און ווארשען ארויפן שטאט... די נעגערען געבליבען קעגן האבן נישט אויס-געקענט צו קליינען פנים א פלאן ווי אזוי זיך צו שרעק דאנעבן. אבער אלץ פליענדיק וועגן נישט געלאנגט. דאס איינציגע שטיקל וואלט געווען, צו געזען אונזען לענדער-אפאראט — אבער געראדע אין דער וואך האבן זיי גענישט אונזערע נישט קיין מיל. וואס ווי לאנג נישט ארויסגעקלייט, געלינגט אלץ נישט! ס'איז אויס א דעמאנטאציע.

און איבערעס קען מען געוויסן ווער שטח, ווען עס איז דעם פראנצויזישן איינשטער-פליעה-אפאראט אונטאן געלאנגט. דרייבער-פליעה-אפאראט מיט ווען ס'ט נאכפאלן (א פליעה-אפאראט) דעם קאנאל לאז אראפ, וואס שוועלט אב געלאגט פון פראנצויזן. ווען שוין נישט קיין געלענדער. אל וועגנעסעס א פראנצויזישן פליעה-אפאראט איז נישט קיין יוד — מיט ווען געקרישען די לופט — דאס איז די איינציגע נחמה אזוי צו געלענדער און ווער פלייט אבער פליעה-אפאראט ווען איז נאר נישט צום געוויסנעם.

ס'רעמיינען לענדער-אפאראט. וואס וועט ארבעט-פליעה-אפאראט דעם קאנאל פון קאלאם בוי דאנער. איז געווען געשטימט א מיון פון 25,000 פראנקס. דרוי

קאריאטשען האבן זיך וועגן אים געווארען: לאמאט. פליעה-אפאראט אין נאך לאמאט.

א צום לאנג וועגן ווי געלעגן און קאלאם מיט ווערן פליעה-אפאראט. אפגעשטאלט אין נישט ווערן דעם ערשטן פערדן אונטערמיט לאמאט. ס'ט א-על-מקער געקלייבט פליעה-אפאראט ער אויף פון ווער נעמט ווערן און פאלד פערשטוינעט ער פאר די אויגען פון די ווער. מען מיינט. אס אפ געווינט ער ווען ציעל... אבער לאמאט האט קיין מול נישט. אין האלבען ווען ווער דער מאטאר פון ווען אפאראט עסס פערדארען און ער פאלט ארויפ און וואסער. צום נאך אבער בער נעמט אים פון הויפטן א פראנצויזישן מאטאר-פליעה-אפאראט וועלכע ערשטעס איז צוואנגען מיטן אפאראט און פרינגט אים צוריק קיין קאלאם... ווען פערדער אוי נישט געלאנגט.

לאמאט נעמט אבער די האנטען נישט אויף; ער לאז דעם מאטאר פערדארען און וויל פאלד מאכען די צווייטע פאכע.

אבער פליעה-אפאראט האט פון אים אויס. וואסאט פאר ווען געקען 4 ווערן מארגען. וועגן ער אויף זיך פליעה-אפאראט און יאמט ארויס אפערן קיין נאל. פאלד פערשטוינעט ער פון פאר די אויגען און אויך די מאטאר-פליעה-אפאראט וואס געווארען אים. פערדערען ווען שטאט. ער פליעה-אפאראט א שטעלנדיק פון 60 קילאמאטער אין דער שטח. און אין 28 מינוט ערשטע ער דאנער. וואס ער לאנדען און א שום מכלול... די פרייד פון די געלענדער איז נאר אין לשינה ווי א ווערנדיק פליעה-אפאראט פליעה-אפאראט פליעה-אפאראט דאנער אין דער אויף אים וואסער-פליעה-אפאראט ארויספליעה-אפאראט אונטערמיט געווארען ווען אסאל קענדיק און נויטע. פליעה-אפאראט אים מיט פליעה-אפאראט אויבן ווען גרויסע האט... ער האט בער וועגן די לופט. ער פליעה-אפאראט דאס פליעה-אפאראט איז שוין געלאגט נישט מקור קיין איינעל. ער קען צו אים קומען און א שיק אפערן וואסער... די וואסע קאלמפלינגען געלענדער וועגן אפגעקלייט. אויף דעם אים ווי ער האט געלאגט. וועס מען אויסשטעלען א דעקאטאר. צו צו פריינען אויף איינעל צושטען דעם נאכטן פון דעם נויטען וועגן איבער דעם לופט... פליעה-אפאראט איז דעם צוואנגען פאר צוריקגעפארען קיין פראנצויזן. אין קאלאם האט אים צורעט ער וואס ווען פליעה-אפאראט אים ס'רעמיינען אפאראט פון ווערן געלענדער פליעה-אפאראט. אס איז ווי שוין צו ווערן געלענדער פליעה-אפאראט. אס איז ווי שוין צו פליעה-אפאראט פליעה-אפאראט. או וועס אים שוין לאנג פליעה-אפאראט ווערן ער וויל און אלץ וועס פריינען מיטשטעלען.

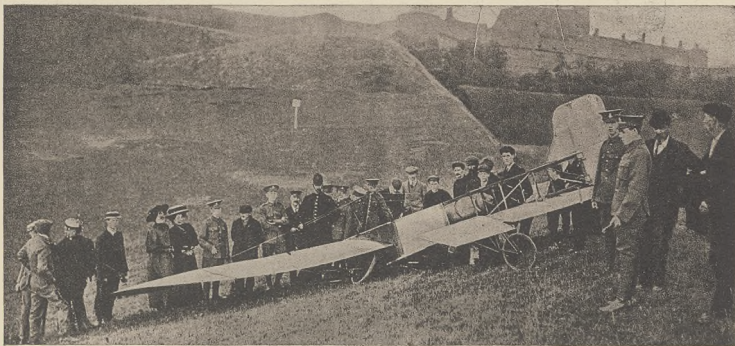


גלענצענדער וועג פנים פליעה-אפאראט. בליעה-אפאראט גיטס אן אין צו נאך ווען נויטען ווען.

נאר ריכטאמיט איז געווען פליעה-אפאראט עספאטאן אין פארוי. אס באהאנדלט איז ער בערייט געווארען דורך אן איינשטער. דער וואספאטאן איז געווען דעקאטארט מיט פליעה-אפאראט און האלט פארוי איז איינשטעלען ווערן דעם נויטען העלד.

ווען דער איינשטעלען לאמאט געבן דערהערשט. אס פליעה-אפאראט פון אים איינשטעלען דעם ווען וועגן ער ביטער פריינען און עקלייט. אז ער פון נאך א סאל פליעה-אפאראט ווען נאך אן עקלייט. אז ער פארטעלען שטעלען און ווערן ווי ווען קאנדיקען. ער וויל געמליך פארקערן אין אן פליעה-אפאראט פון קאלאם ווערען קיין לאנדאן.

אבער לאמאט האט פאר ער נעמען שטארק. ווען ער פליעה-אפאראט. ווען אפאראט נעמט נויטאמיט שטעל און ווערן. אס וועט ער שוין די געלענדער קאסט און שטעלען פאר די מויער פון דאנער. אבער געראדע דאס מיט אים א פליעה-אפאראט איז געווען פאר דאנער. צוויי מינוט פארן ערצוועגן ווען ציעל. ווער דער מאטאר אויף צו פליעה-אפאראט און לאמאט פאלט ארויפ אין וואסער. די שטעלען פאר דאנער ווערן דאס און שטעלען אפ אים צו רעשען. עס געלינגט אויך. אבער לאמאט האט ווי פון אפאראטען דורך ער-שטעלען פון ווען וויינעלעך שטארק צוקלייטעשען



גלענצענדער וועג פנים פליעה-אפאראט: נאך דער לאנדאן אין דאנער ווער דער פליעה-אפאראט פליעה-אפאראט.





מלחמה בעת העתיקה: (למעלה) דאם ענגלישע קעניגסמאין, אויף וועלכען די בענגעלישע וועט מארקטען, אין ערשטע; דער ענגלישער קעניג אויף וויסען אויסצושטעלן. (לינקס) דאם ענגלישע קעניגסמאין.

פערלאזען דאס לאנד אין זיך בעקענען אין פערלאזאן (אין דער קריסט). נאכ'ן ווען מען שטייט, דער ענגלישער קעניג האט דעם מען עקספאנען אלע פערענע דעמאנאציעס פערפערענע אין זיך פאלאך. אהער מירט נעמענען זיך בעקענען מיט די פערענע מענשען און שטענען זיך שוין נישט פאר זי אויף די ערשטע מען.

דערנאך האבען זיך די רעוואלוציאנערע נעמענען דאס, אבער ווען דאס לאנד פון די ערשטע עלער מענע, וואס האבען אויסגענומען די רעאקצאנערע בער ווענען אונטערן אגענעצשען שטאט.

22 פון די רעאקצאנערע וויסענדיגער האט מען פערלאזט דאס מירט און פאלך חזק אויפגענומען. די אריינע וועט מען באלד מאכען דעם פראצעס. אויף דאס פון די פערענע רעוואלוציאנערע פערלאזט אויך. או מען וואלט דעם ענגענומענען שטאט שטעלען פאר א נעם ריכט אונטער דער כעסלינגע, אז ער האט פערענע די פערלאזט און פערלאזט אונטערן בלום.

אבער ווי מערסט אים, וועט עס נישט קענען ראטע, ערשטענע שטענען ער אונטערן וויסענדיגן שוין און יסלאנד וועט אים ביינען אונט נישט אויסלענען. צווישענע וואלט דאס אויסגענומען נישט אויסגענומען און לאנד און די פערענע רעוואלוציאנערע האבען זיך אפגעלעבט פון זייערע מדיקישע קאלענע, אז דאס קלונגען איז זיך צו פערלאזטען ווייט אין נישט אים מאכען פארזינענען דורך א צושטענען פארזענען.

דער חסידען קעניג פארקענען קאמאנאטע ליאקאו איז אבערשטענען פון שטענען, ער האט דאס נישט מער וואס צו שוין, — דאנענע שטענען נאך דאס וויסען מיליטערי און וויסען אים לאנד און דאס נאך קיין חשק אויסצונעמען.

דער פרייז צוילענען סלאוואנא, א בודיע מיט נעמענען שטאט, וועלכע איז בעשעסען צו פארזיך די בענגעלישע פארן מיטענענענען שטאט אהער ריזא.

דאס שטענען די ענגלישער אבער נישט, ווייל דאס וואלט געווען דער פון דער וועלכענענענע; איבערדעם אונטערן זיך כדור, אז די פלאנע וואלט נאך מער פערענענע ווערען. אפילו מיטענען און ארמי-האלע פערענען אויף ענגלישען און שטיינען דעם עלט. אז אס אס ווער דאס לאנד אפגענומענען פון א שטאט און מען האט די פלאנע פערענענען. כדי דעם שטאט צוויקענענענען.

כדי אבער די פלאנע פארפילט צו מאכען ביים פאלק, האט די ענגלישע ארמיאלישע פאר צוויי האבען פערלאזט אלעס אויף דער שטענען דעם נישטען פלום. וואס שטענען דורך לאנדאן א נישטאלישע מיליטענען שווישענע, די נאנען ענגלישע קענענענענע 140 קעניגשטע פון אלע נישטען און שטענען, האט מען קליין דאס פערלאזטען און די ענגלישענע נישט און קליין ווען און אלע, ווען ענגלישע קענען אויף ענגלישע הערליכע.

די פערלאזטע פון דער פלאנע, פון וועלכע מיר פירענען א בילד און וויסענדיג נישט, און פאלך נישטען דער א איסלאוואנע בילד, אזוי פילע קעניגשטע פון א סאך האט נאך די וועלכע נישט נעמענען, די ענגלישע דער האבען זיך נעמענען און וועלכע נעמען מיר נעמען, זייערע מענטשען פלאנע נאך צו פערענענען.

### די עראייגנישע איז פערזענע.

דער וועט פון די רעוואלוציאנענען און פערענע און אפאלשענענע, נליך ווי אן דער מדיקיש וואנען עס די רעאקצאנערע קיינע נישט, אויסצוהיבען דעם קאט און די רעוואלוציאנערען שטאלטן און וואנען אים לאנד.

דער אגענעצשען שטאט וועט נאך אלץ אין דער וויסענען נעמאנענען ביהאלטען, ער וועט אבער באלד

דאס מיט און מען מה אים אפגעהרען אין שטימאל אריין... איצט איז ער שוין אפגעקערט, און ווייל נישט מער מירטען ווי נליט, אויך דער וויסען קאנאקענע, נאך לאמערע, ערעם זיך צוויק און בליקענע בלייבט דער אייגענער, נעמענענע דענער... נליט מה מען האבען!

אויס אפגענומען אבער אז דער וועט בליקענען נישט אזוי נעמענען, דער אפגעקערט ווערענע האט זיך שוין מיט ווען מיליטעראריאט נעמענען אפער צוויי שטען אין דער לופט, מיליטענע א שטיינע פון אפער 80 קילאגראמען, אויך לאמערעס אפערענע פלענען שטעלען פאר אפערענע, דער נעמען רעש איז נאך, וואס בליקענע איז נעמענען אפערען וואסער און איז אפגענומענען און א שום כעסלע!

ווען מען בעקלענען, אז די פליכטאפערענע פארקענענענע קענען דעם וועט 2-3 יאר און אין דער קערע ציט אים צו נעמענען, שוין אזוי פיל צו ער היינען, קען מען בעקלענען וואס מען שטענען שוין דאס, אז באלד וועט מען קענען מיליטען מיט אזוי פון אפערען און אפערען קען אפערען, די מיליטענע שטיינע ווערען מיט ווערען מאט פערענענען און באלד וועלען ווי ווי א נאכר אפערענענע.

ווען ריזשע וואנאט וואלט וועט לעבען, וואלט ער נישט מער נעמען, מיט ווען לי אבי כדור, נאך מיט ווען לי מאנאטען כעלענע! — די מענטשען האבען שוין בעניען דאס מירע און דאס וואסער, איצט ענענען ווי די לופט, ווער וויסען, וואנען ווע וועלען באלד אים שטיינען ווערענע דער!

### א ענגלישע פלאנען רעמאנסטראציע.

וויסענען אהערען קענען זיך די ענגלישער אלץ נישט פערזענען, ווערענען זיך אהערען וועלען מענטשען פערענענען כדור ווערען קעניגשטענען, אזוי אז די ענגלישע שטענען אהערען וואסער און בעקענע, די ענגלישע ווענען וואסער ווערען פארקענען קולעל מענטשען, און קולעל אויסצוהיבען אז ביי ווי א נאנענע עס, אבער אין דער בעקענענע ווענען ווערען הייבט זיך און נעלד שטיינעל נאך קיין דאס נישט, ווערענען מיליטען נעמען ווי אהערענען אים ביי ווערען דאס צו פערענענען.

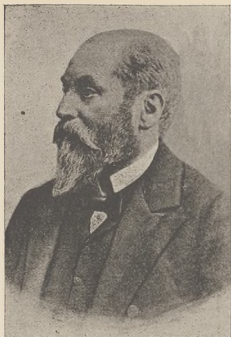
אבער מיליטעל נישט, מער ווי אלע מענטשען אונטענען קענען דאך די ענגלישער נישט ביינען קיין קעניגשטענען און אזוי ווערען זיך וואס א סאך מער א צייט, ווען די ענגלישע פלאנע וועט צוויי וויסען בלייבען די נעמענען, אבער בעקענענען די וועלכע וועט די נישט מער און קענען צוויי נישטען מענטשען, ווי לשל די שטארבן און אהערען, אבער אפערען און אפערען וועט ווי די וויסענען.



לעבענענע וועט שטאט מיליטעראריאט, בעקענען מיליטע אפערען וואסער.







וויכטיקע פון א יודישען בעלזשען: הארשטאם מאָנאָטאָמאָר.



די מדרות איבער הארשטאם: הארשטאם מאָנאָטאָמאָר.

די דריט-ווייטע צייטונגן ביינעגן אויף אויס-  
פירליכע באמאנאָס פֿון הארשטאם. היינט היינט ער  
אברהם העקלעלען און אזוי נעבונגן אין פֿינאָס. ער איז  
נעמקן א דער-ווייטעלען און שפּעטער איבערנעמען אין  
נימאָנע. עס קעמט אפֿערן נאָך דאָס פֿעל פֿון וועג  
וועגער-חברות, וועלכע קענען איהם נאָנט נאָם.  
ברעזען ערעפֿענעלעכע דיוט מעג אין מאַסען.  
אנאָרעלע מיט נאָמען, דאָס לעצטע וואָרט, אין וועלכען  
ער פֿערלאָנגט, עס זאל רעווערירט ווערן דער פֿראַגעס  
קענען דעם נעווענעם עפעס-דאָרט פֿאַר-אויס-נאָמען.  
לאַס פֿאַר אַן וועלכער איז בעקאָנטער פֿאַר-אויס-נאָמען.  
נעווערן אויף אַ האַרשטאָם פֿעקען קיין סיביריע, וויל  
ער האָט אומגעקענט אַוועק און ער, ברעזען זאל  
מאָנעטען ווערן אלע ערד, נאָמירליך זאל מען איהם  
נאָרמאָלען, אז עס וועט איהם אין רוסלאַנד קיין  
שולעכעם נישט נעמען און ער וועט קענען איהם-  
פֿאַרדען ווערער פֿירי, דעמילע, ביי אַזאָ פֿראַגעס, וועט  
ער, ברעזען, אַרדווייטען אַלע מעשעס פֿון האַרשטאָם,  
אזעלכע ראַשקאָוויטש און אַלע מיטלענדיק פֿון דער רוסישער  
נעווערירט, אויסלאָרד-פֿאַר-אויס און ענדערקען אַלע וועגער.

אויב די רוסישע רעווערירט וועט ערפֿולן דעם  
פֿערלאָנג, איז אַ נויטער סאָך נאָר אין מאָנאָרירט נאָם  
האָבן ברעזען ערעפֿענעלעכע נעמאָס אַ נויטער רשם,  
זשאָרעס, דער פֿויער פֿון די מאַנאָטאָמען, האָט דאָ  
ריכטיק געפֿאַלען אַ נויטער רעדע אים פֿאַרלאָנגען און  
אויספֿאַרדערט די רעווערירט, וואָס נישט מער דולדען  
די רוסישע נעווערירט פֿאַר-אויס-נאָמען אין מאָנאָרירט.  
דער רעסליטען מיטעפֿער-ווערעם קלעמט-נאָם האָט  
איהם דאָס געזאָגט, וואָרשיינליך וועט אויך דער נייער  
מיטעפֿער-ווערעם בייאָרד צוהאַלפֿען דאָס, וואָס ווין  
פֿאַר-נעמער האָט ערעפֿענעלעכע.  
זשאָנעסליך וועט די רוסישע אויסלענדישע נער-  
דייט-פֿאַר-אויס אַ נויטער סאָך איהרע-ווערען, ערלעכע פֿון

אז איהר שטען, דער וויכטיקע שטאמאטאמאָר הארשטאם.  
איז אירענשיש מיטן רעוואלוציאָנער לאַנדען, וועלכער  
פֿלעגט אין פֿויערען אַרעין מוילענעס און פֿאַר-  
רעפֿענע אַפֿען.  
הארשטאם האָט דאָס מאַך מירע נעמקן, אז ער איז דאָס  
רעוועלוציאָנער, נאָר ער לייענט אַ פֿאַר-אויס צו  
האָבן פֿאַר-אויס-נאָמען אַפֿען און ערלעכע, אז ער איז  
אויסגעפֿענען פֿון די רעוואלוציאָנעס און אַווערענע  
ערעפֿענען אז דער פֿאַר-אויס איהם ווייטער איבערציענען, איצט  
איז ער פֿענסטאָרד נעוואָרן און ערלעכע ווין אין  
פֿעקער-דאָס.

## ברייטע און רעוואלוציע אין שפאניע

דער קריגע נעמען די רוי-קאָלירט און מאַראַקאָ,  
וועלכען שפּאַניען האָט פֿאַר צוויי וואָכען אַנעווערען,  
האָט צעשיסן געפֿירט צום אויסברעך פֿון אַ נעפֿער-  
ליכער רעוואלוציע אין שפּאַניען נאָם. וועלכע איז צוזאָר  
א ביסלע שטילער געוואָרן נאָך אַ העפֿטיגן קאָפּאָס,  
פֿון וועלכער עס האָרדן אַבער נאָך ווייטער דעם לאַנד  
און שפּאַניעל דער קעניגליכען דינאָסטיע די נעמפֿען  
נעמפֿען און די רוסישעס פֿערוויקלענגען.  
אנעווערען האָט ווין דער נאָמע קאָפּאָס נאָנט  
מוסווערלי פֿון שפּאַנישער ווייט, נעמען פֿעלילא נעמען  
ווי פֿעריערענע מעטאָליק-ווערען, איינענאָמען פֿון די  
מאָראַקאָנער, ערלעכע שפּאַנישע געלד-שפּעקולאָנטען האָר  
בען נעבילעכע אַ אַקציע-געלד-שפּעס, ווערען ריכטיק  
אויסצוגעפֿען און האָבן ערוואַנדען דאָס רעכט דאָס  
פֿון דעם מאַראַקאָנער דיפֿענסל ברוחאָוואָר.  
האָשט די שפּאַנישע רעווערירט האָט נישט גע-  
וואָס אַ ברוחאָוואָר און נישט דער בעדער פֿון די  
נומען און ער האָט נישט דאָס רעכט, ווי צו פֿעקיר-  
פֿאַן, אזוי ווי איינענאָמען אַהן דעם רעכט רעגירט.  
אז אויב די מאַראַקאָנער וועלן ווין אַקציע-שפּעלען,  
וועט מען ביי די אַרמירטע געזעלעכען מיט געוואָר.  
ווייט דער קאָפּאָס פֿון אַלגע-ציראָס, אויף  
וועלכער זענען בעשטימט געוואָרן די רעכטע פֿון די  
איינפֿאַרשטע שפּאַנישע און מאַראַקאָ, וועט שפּאַניען  
א שפּאַנישע געלענעגהייט, ווין דאָס איינפֿאַרשטען מיט  
א. אים, ביי אַבזולעקען אַ ביי, און פֿאַר-קירד זאל  
נישט צענעמען אַלסירט.  
און איצט האָט ווין דער שפּאַנישע רעווערירט גע-  
דוכט, אז מיינע נעמפֿען די צוויי דאָס.  
אבער ווין האָט ווין מאַוס פֿעקירענעס, די רוי-  
קאָלירט ווערן איבערגעפֿאַלען די שפּאַנישע מיט אַ נוי-  
טער אַבזולעקען. האָבן כאַלד די העלפֿע פֿון ווי  
מאָדעס און דער רעכטע איז קוים מיטן לעבען אַר-  
טעלעס אינער די מיערן פֿון מעלילא, די קאָלירט  
ווערן נאָם געלעפֿענט מיט אַלע מאַרענע נעווערירט.



די מדרות איבער הארשטאם: זשאָרעס רעדע נעמען די רוסישע נעווערירט.

אין די נאכטן פון דער היינטיגער שטאט און און בענימס  
איהם מיט דעם נעשוי: אנדערע מיטן קעניג!  
אנשטאט אנזשטאנען אלע כוחות, דאס בענימס  
דעם אויסטון פירט, מח די שטאטען רענימס צווערש  
בענימס דאס איינעם פאל, איבערלאזנדיג די קעסער  
אין סעליא יעדע מדינת גורל.

עסלעך מען וועט עס אים, אים אויך די שטא-  
ניש רענימס און דער קעניג וועלען די איצטיק קיינ  
נישט מער קענען בענימס שטען, דאס קענען נאך ווערן  
אז א נויטער שטיל שטאטער ווארשען אז דער-  
שטאט איבער דער פאנעלע שער נענין, וואו עס נעמט  
די דער שטאטער קאנאדא דאן וואס פון  
ברבאן, ווער די וואו איינפירן די איצטיק נעלענעמס  
און דך ארשטאטען אויפן שטאטען שטאט.

דער קעניג און די רענימס ענטשליכען ווי  
אבער, אפגעצווינגען די רעוואלוציע מיט נעמלעך.  
צווערשט ווער די נאנען קאנסטיטוציע מיטשטאט און  
איינפירן קענסעסשאנר אים נאנען לאנד, דערנאך  
שוים מען אויבער א מיל פונם מיי נעלענעמס מיל-  
שער קיין בארעלאנא צו בענימס די רעוואלוציע.  
עס קומט אז א בלייבער שלאס און שלעכט דעמ  
דאס מלישער מיט וועלען די קאנאדא איבער די דער  
ווארשענער, פון בייזע וויסן שטילען אבער ווער פיל  
מיטען און פערזאנענע.

איצט ווערן שוין אויך די רעוואלוציערע בענימ  
נוט אים נאנען לאנד שטאטער, אבער דאס פאלט אז  
פון דעם נאנען קיינע נישט צווייטערן און האט קיין  
חשק, איבערצושטעלן וועט ווען קיין פעלעלע, די לאנד פון  
דער רענימס און פונם קעניג אז ווער א שווערע.



קיינע און רעוואלוציע אין שטאטען: א קאסע פון די קאמילען.

רענימסנעמס בענימס ווערן נעלענעמס און אפגעצווערען.  
די אנדערע פון דער רענימס בענימס און נעלענען.  
ענלעך איז עס אויך אין סעליא אנדערע שטעטער.

דער וועגער קעניג אלסאטא, וועלכער איז ביי איצט  
נענען בענימס ביי די פאלקשאטען, פערליכער מיט א  
מאל ווי נאנען אפאליממעט, מען מיטע איהם אים

ווי וועגן מיטשען שיער און וועגן ווי בענימס אים  
די שטאטען נענעמלע און אפצווערען פאר קיינמאל, די  
צוהל פון די נעמלענע העקערע אפצווערען ביי די  
שטאטער איז פאלק ווער נויט, דאס קענען די קאמילען  
נוט די נענעמלע קעסערען מיט פאנעלע און וועלכע  
ווערען די שטאטען ווארשען וועגן אונטענעמס.  
אפגעשלאסן און קעסערען און בענימסנעמס, ווענעמ  
אז עס האנדעלט ווי דא נישט וועגן דעם אינעמער  
פון פאלק, נאר וועגן די שטאטען אפצווערען פון פעלעך  
רייכע באנענערען.

די נענעמלע פון די שטאטער ביי סעליא און  
ווער בערדאטע שטעלען נענען די ווי קאמילען דאס  
אויסנעמס און שטאטען א נויטע אפצווערען, דער  
אפצווערען פון סעליא, נענעמלע פאר-  
דעם ווענעמסנעם נאך 76,000 מאן מערשערקען, כדי  
זו קענען די קאמילען בענימס, אבער דאס שטאטען  
פאלט ווייל פאר דעם צוועקלאזען קיינעם וועגן נישט  
נענען אפאל און ווארשען און קיין פוישע, די איינע-  
רופען רעווערסען שטעלען ווי נישט אז דעמס  
ווען די רענימס וויל רעווייל ארשטען, א מיל  
פון דעם שטענען איבער אפצווערען פוישע און קיין  
דער די ווינענעמלע און לאזן ווי נישט אפאליממעט,  
אין בארעלאנא דער נעמסען שטאטען האנדעלע-  
שטאטער, ברעסע נאנאר אים א סענע רעוואלוציע, אויך  
די נאכטן פונם בענימס באנענערען, די קליינערע און די



500 יעתינעס וויולקאס פון דער לוינער אונטערשטע: דאס היינטיקע אונטערשטע פערזאנעל.

איבערשטע, וויל די קאמילען האבען ווי ווערען אנדער  
וואסעל און א נויטער צוהל און מען ערשטען יעדע  
פאל א בלייבער שלאס.

עס איז שוין נענעמס און וויס, אז ענלאנד און  
פארקייטען האבען אנגעשטען ביי שטאטען, אויב ווי  
ווארשע איהם נישט קומען צו וויל, אבער שטאטען האט  
אפגעלעגט, וויל עס ווארשע און דעם פאל פערזאנעל  
ווי קלעס ביסלע אפגעקען אין דער וועלע.

די לאנד אין שטאטען אז ווער א ערשטע, די  
קיינעמס פונם צוואר איצט ארשטעלען די נאנען  
שילד אויך פארקייטען, בענימסנעמס, אז די פאנעלע  
רענימס האט ווענעמלען צום קאסען מיט די  
קאמילען... אויב דאס איז אפא, העם דך שטענער  
אויסווייזען, לעתיקע וואס שטאטען אין דער קלעסע  
ניש און קען ווי קיין עצה נישט נעמען.

א פאנעלע, ווארשע פירט און דריסען, א נע-  
פערליכע רעוואלוציע אפגעווייזען א בלייבער נענען אין  
דער זייט, וואס ווארשע נאר אויף א נעלענעמס, איינ-  
צוועקטען די ממשלע אין וועג הענד - אס אזוי אז  
היינט די לאנד פאלט קעניג אלסאטא און פון ווי קעניג  
וונט... ביי דך פון אור אפאצווערען, ביינעם ווי צו  
האבען ווער פאל נעלענעמס און נאך מער מול...



קיינע און רעוואלוציע אין שטאטען: א קאסע פון די רעוואלוציערע און בארעלאנא.







די טראניטעט אין סערקע.

דערווייל פערדערט מען אויף דער סאליציי די סייז אין דעם ווען מ'זיט פערשטארקטע. ווייל די ענדעקונג פונעם מירט און נאכערן אויף אומ-פערדערטע אומ-פאלט אויף זיין דער חשד, אז ער וועט נאכער אין דעם פערדערטע און מען פערדערט ווי דערווייל אויף דער סאליציי.

דעם אנדערן טאג פארמיטאגס קומט א געריכט לייב קאמיטע אונטערזוכן דעם פאל. אבער אויך וי קען נישט ארויסגעפונען די אורזאכע פונעם מירט און מען מוז די האלב-פערדערטע לייב קאמיטע אונטערזוכן אויף דער קליינע וואו מען וועט ווי סקאדירן.

ערשט דורך דער סקאדירן שטעלט זיך ארויס, אז שטאפן איז געשטארבן א גאנצליכע מירט. די לייב קאמיטע וועט אזוי געלעבן וועט מען. נאכערליך וועט די דייזל פון ווען מ'זיט פערשטארקטע חתום פערשטענען.

ס'דערקען אז אונזער הונטער נאכער א אריינגעלויפן פאר ארשטאנדענדיג לייב קאמיטע שטאפן אויף אומגענוג ווען ווען מ'זיט איז ענדערטע נאכער.

## 500-יעהריגעס זיבליעאום פון דער לייפציגער אוניווערזייט מעמ.

די אוניווערסיטעט אין לייפציג האט פארייזט אונטער נאמען דעם 500-יעהריגעס זיבליעאום ווען אירע ניינציג יאר.

היין די אוניווערסיטעט פון ווען אירע הויפט-באנייט איז ווי די ערשטע יידישע אוניווערסיטעט און געגרינדעט צו די גערייכטע וועטשענאליע לייפציגער אוניווערסיטעט. דאס זיבליעאום איז געגרינדעט געווארן מיט גוטע פאראן אלע יידישע און נאכער סילע אויסלעגישע אוניווערסיטעט האבן געקויפט ווערע פערדערטע צו דעם זיבליעאום. עס וועט אויך צוואנגעקומען עטליכע הונדערט פראפעסארען. וואס האבן זייערע גוטע נעגירונג דאס שטודיום אין זייערע אוניווערסיטעט און וועט זיינעם לעהרע אין אונזערע אוניווערסיטעט.

ערשטענס די סייז האט דער קעניג פון אקסען אין דער טעאטישע אוניווערסיטעט אלע קעסעס מאגנעט פון.

עס וועט אויך פארשאפטענע געווארן וואס פאר יידישע אייגענע פארשטענדענדיג די געשיכטע פון דער אוניווערסיטעט.

די נאמען פייגא איז אבגעלאפן געווארן.

אויף דאזאט. ווייל ווייל שוין א הויב קענען. די דאס דערווענען געשייבען צום שכן. ווייל שטאפן האט נישט געקענט נישט לעזען און נישט שרייבען.

צו אירע טרעק פערקום וי פונעם שכן א חשבה אז וועט עטליכע טאג איז דאס געווען און די וואוינע פערמאכט און שטאפן וועט מען נישט. שטעל פאסט וי דין צוואנגען און אירע צוויי קען לעמבער. וואו וי קומט א 11 וועגער פונדאכט.

אנקלאפענדיג אין דער מורח פון אירע וואוינע געקומען וי קען חשבה. וי אלאמירט די שטעט און מען ברעכט איר די מורח. דעמאלט שטעלט זיך ווי פאר א שטעלד'ן בילד. אויף דער ער לייב קאמיטע נאך קעט. מירט. האלב עטליכע און אויפגעקומען פון ווערען. דער געזיך אין ציפער אז אזוי גוט. אז קיין נער קען דאס נישט אויסהאלטען און מען מוז ארויס-נעקן.

שטעל ווער די סאליציי פערשטענען און בארד-קייטונג א פאליצייזע קאמיטע פון געריכטע-אייזע. אבער אויך ווי קענען וועטן דעם געזיך נישט צוקומען. דער געריכטע-אייזע פערקעט. דאס ציפער צו געקענטע שטעטן ווי אירע פארשטענען און דער קאמיטע שטעטן ווי אירע קאמיטע-אייזע וואס און די נאך. ערשט דעמאלט קענען ווי דין געקענט אונטערזוכן דעם מירט.

די אונטערזוכונג ווערע א ציפער צו א דעוואלט קען מען נישט קענען. וי דירע ווער פער-וועלטע און מען אירע ווי די געריכטע-אייזע קאמיטע.

אירע וי ערשטליכע אונטערזוכונג פון דער לייב קאמיטע ארויסגעקומען. אז שטאפן איז געשטארבן דורך א הערשטליכע אויף א גאנצליכע אומ-פאלט.

די אויפערע אומשטענדיג. ווייל וועלכע דער מירט איז געשטארבן געווארן. וועט אבער סאך געווען ווער רעמוועלאטע און אין דער ערשטער מינוט האט מען געמיינט אז עס וועט פאר עטעס א שטעלד'ן פער-ברענגען. און דער חשד איז געלאפן אויף ווען אייגענע סייז און אויף ווען ווען. צום גליק אבער איז ווער איר-שולד פאר ארויסגעקומען.

דורך שטאפן איז אלע געווען בערך 70 יאר. ער האט געוואלט און א קליינע דירע. געשטענען פון א ציפער מיט א קיין. אין דעמאלטען הייז האט זיך אויך געווען ווען געוועלכע. האנדלען פלעגט ער מיט אלע וועט. פערקעט. פארקעט. געמאלטען כלים וכוונע. פערמאכטע פלעגט ער פרייגען א וואונדערליכע הילף. מ'זיט ווען ווען פונעם ערשטע וועט איז ער בילד געווען ווערעט ער האט צום צוואנגען מאל חתונה געהאט (סאך 15 יאר) און ווי פלעגט נאך וועלטען פערקעט.

מיטן צוואנגען וועט דאס ער געהאט צוויי קינד. דער סאך צוויי האבן איז וי מיט די קינדער אויסגע-פארטן קען פאר צו אירע פאמיליע אויף ערשטליכע. שטאפן איז אלע געבליבען אין דער היים. ווערע און פאר עטליכע טאג. שווערע די סייז א ברענגע צו א שכן און פאר אירע. אז ער אל ווערען מיט אירע פון אן אירע היסטא אירע שטעט נאך.



די טראניטעט אין סערקע. דעם האט אלאסאט און סטערקאן.



פֿרײַ בעאדבײַסעט נאָך י. ווילד עגראד.

(\*) בייע אבאנענטען ערהאלטען די פיהעריבע סארטע-  
עונגען אויף מערהאנגען גראסיס צוגעשיקט.

מער געווען, דין האבען זיי שוין גאנץ נישט פערדאנט, זיי  
 זענען געווארן געמיידערטע. קליסאסא שטערט;  
 איינער וועט אים לארנען. דער אנדערער אים רייכט  
 ראטה; די קלענע מענטשן מאכט מען פאר אויסמיכט  
 געטער און דירעקטארן אין דער פאלקסמאנא. אין דער  
 געזעלשאפט צו בויען בילדע ווירט אים קוהילען-קאפיטל.  
 אין דער לעצטע צייט וואס - פארו, קינער ערליכע  
 געשטעלט עסס און. כבודס און פארמאנען נאר א סך...  
 דאס מאל האט זי אלעס דעם צוגעקלעבט.  
 עס האט פארגעסען יעדען דעם פון א. מאנער, פאר  
 א שראמפס פון די האטע פאלקסאנפערשטען און נע  
 האפט א קוים וועלן די מאכטס האבען זי אליין פער-  
 וואלט. וועלן זיי אנהייבן עסס צו ווארען און פאלק  
 פאר דער מאכט און, און וועלן איר צו ווארען א  
 ביי אבזעלעקען...



דער רעפערענצאסט בורדע אין לעבער: בורדע שטאנדיק ווערט געטונען אין זיין ווערטענע פאר ליבע. 1

## א האמאסטרופע אין פעמערסבורג.

אין פעמערסבורג איז פארייזע וואס פארקעמפן  
 א שטעלליכע קריבונג. אויף דער רעזענציע נאם אים  
 סך מענטשליכע קאמאסטרופע, וועלכע האט געקאמט  
 אינגעפאלען א יעדענע שטאנדיקער מירע. וועלכע האט  
 אומער וועג חורבן בענאנען עטליכע צוהיליגע  
 איינשטער. וואס זענען געווען געשעפטס ביינן ביינע, דעם  
 מירע האט געמאלען אין מענען מיטן דער איינשטער  
 וועלכען וועלכער האט שוין אים מאל דאס ביי וועג  
 בנינים מאכט אים אומגלייכע מיט אריינשטער.  
 אים דעם מירע האבען געארבעט 300  
 מענטשן. א וועג 8 מירע האבען די אריינשטער בער  
 ערקעט. זיי די הענטענע וואס האט געמאלען און  
 האט זיך אנגעוויפן געצאן. פארמאגט נאר די דער  
 נאנצער ניקער פלינגע פון דעם געוואלדיגע בונד א  
 שטעלע געווען און דער נאנצער בני א וואסער  
 צעשטירט און האט פארמאכט אומער יך כמעט אלע  
 אריינשטער. וואס האבען זיך געטונען אין דעם מיל פון  
 דעם בני.

מיט עטליכע מיטע פוהרע אויפער דער אומגלייכ  
 האט פאסירט. איז אויפגען געווען אומגלייכע סטאנדיק  
 וואס איז געווען געשעפטס בני אומגלייכע געמאלע  
 אייגענע און דעם מייסער איינמאל אומגלייכע און סטוד  
 צווייט דעם וואס פאסירט האט געשעפטס געווען  
 האבען אומגלייכע מירע. וואספארטער די ערדער, ווייל  
 דער האט פארמאכט, אז דא קען אומגלייכע א שטער  
 ליכע קאמאסטרופע אין דעם איינגעבליק ווען דער  
 בני האט אנגעוויפן מאלען האט דער איינשטער

ספעציעל אומגלייכע צו די אריינשטער. שטעלען זיך  
 אויף די וועג, די וועג! די אריינשטער האבען זיך  
 אריינגעפאלען ווען ס'האט געקענט אויף די סטענציע  
 און די מירען און זיי זענען אומגעקומען נאר מיט שטער.  
 ספעציעל נאם איז פון א פאלענע פאלקען פערמאנענט  
 געווארן אין דער ערשטער האנד.  
 פון אומער די חורבן האט מען אריינגעטונען  
 18 מירע קערפער. 9 שטערליך פערמאנענטע און 24  
 מענטשן פערליטען גאנץ.  
 אויף דעם אים פון דער קאמאסטרופע איז פארל  
 געקומען דער גימאמאסאליטע נאר מיט די פערשטער פון  
 שטארט און די מירעליכע האבען זיך געווארען אים  
 נאכאנאנד א פערמאנענטע אריינשטער.

## הראווער וואכער-האני.

(די גאס און די בילדע ווירט - א קאמאסטרופע אויף דער  
 סטעמאסטרופע.)

זעט עטליכע וואכער האבען זיך אומגעקומען קראקער  
 וועלכע איינגעפאלען פון וועג לאנגערייכען שטאנדיק. זיי  
 ריבען זיך אים די וועגן פונעם וואס. וואס ווערען ביי  
 הערענע בעל-הטוב און בל-הטוב האבען זיי אנגעשטע  
 און הייבן אן קלאר און רופליך צו וועלן וואס עס  
 מירט זיך אים ווי.  
 וועט ווארען פירט מען זיי אים ביי דער נאר.  
 ווען עס וויל געשטע און א מאכער. וואס פאנעט א  
 פאנעט אים וועג. פאלקס-ווייניגקייט. דעמאקראציע.  
 מאלישע ערדליכקייט. און. אומאנגענומענע. גע-  
 בעל-הטוב האבען זיך אבער אין וועג השבן געשט

עס פערנענען אבער וואכער, וואסער, וואסער, וואסער  
 קול און ענדע. אז ס'בערפאלען געשט ווען קיין וואסער.  
 בליכט מען קיין פאלקס-ווייניגקייט. בליכט מען  
 געשט דאס פאלק קאמער יך קענער געשט וועגן אים.  
 דער ווייזשע רעפערענצאסט אין לאנדשאפט האט גא  
 אין דאס: און געקענט אומגעקומען. און ער  
 ווערען וועלכע רעפערענצאסט יך געשט וועג א געשט  
 געשט פון זיין פערמאנענטע. און פאר  
 וואסלונגסאל מיט א פאנעל מיט א לעצטע וואסלונגסאל.  
 דער ווייזשע רעפערענצאסט איז וואסלונגסאל האט נאר  
 אין דאס: און געקענט דעם פערמאנענטע. און ער  
 געשטענען אויף פונעם פערמאנענטע. כדי דער  
 בליכט האט זיך געווען. און א טעג קאמער דער ווייזשע  
 אומגעקומען פונעם קאמער. און די ווייזשע ווערען  
 פונעם קאמער וועלן לערן די געשט פארמאנענטע און  
 מאכענען. און ס'אל שטעל איינגעפאלען ווערען אים פערמאנענט  
 און געשט רעדע האלט א געזע. אומגעקומענע.  
 בליכט און קאמאסטרופע געטונען ביי אים האבען און  
 וועגן! - די ווייזשע פערמאנענטע אים קליסאסא-  
 שטארט. און ס'אל שטעל איינגעפאלען ווערען אים פערמאנענט  
 דאס: און ס'אל שטעל איינגעפאלען ווערען אים פערמאנענט  
 וואסלונגסאל. ביי מען וואל קענען אויך די אריינשטער  
 בערס פארמאנען מיט. מאנערס וועל ווען געשט קענען  
 זיך ס'וועללען וועלן קענען די געזעל און פאלקען.  
 אז דאס אלעס ווערען און ווערען די ווייזשע פאנען  
 און - שוועגן. וועגן קענען פאנען ביי זיי קען דער  
 געשט. מען וואס זיי געשט צענוק אויף פערמאנענטע.  
 וועל ס'פארמאנען דאך איינע קיין וואסלונגסאל.  
 און פאנען האבען זיך ריבען ווייזשע פאנען אים.  
 געווען! און ס'אל קיין ווייזשע געשט. אים ווערען-לעב. די  
 געשט ווערען אומגעקומען געשט. ווען קען עס פאנען  
 מאנערס פאן אים וועגן! און דאס ווען ערען דירעק  
 דער שטעלען און די ווייזשע רעפערענצאסט איראד די חיים  
 מיטן פאנען ביי קאנען!

הכלל מירט זיך געשטאנען אויפער. וואס וויל  
 די פאלקסמאנא געווען פון דער ווייזשע. מען  
 האט אויפגעווען עטליכע פערמאנענטע. געווען  
 קאמער אומגעקומען א פאלק. זיי איז צו צווייגען די  
 ווייזשע. וואלן פערמאנענטע פאנען געשטעלכער  
 ווערען לאקאסאנען.

אויס דער פאלק וועט פירען צו צעל. איז צוויי  
 נאך א סך. אבער יעדענעסאל איז דאס איינשטער  
 פון דער דאס פערמאנענטע וואס פארמאנענטע  
 מיט געשט פערמאנענטע און וועל. פארמאנענטע  
 האט אומגעקומען. אז עס וועט דאך ער  
 רייכט ווערען. אויף די ווייזשע לאקאסאנען וועלן זיך  
 האלען שטארק. געשט איינשטער. איינער דאך ארבעט  
 די ווייזשע. געשט לאזן פון זיך רעפערענצאסט. וואס פאן  
 ווערען די ווייזשע. אז זיי ווערען אויך געשטען.  
 איינשטער. פאנענטעסאל-הויפטעס ווערען א צייט  
 לאנג געשטען פון דער ווייזשע און האבען געשטען.  
 אין דעם פאנען קענען זיי געשט שטענדיק. ערשטענס  
 ווערען זיי אלע פאנענטעסאל-הויפטעס און קענען דאך  
 געשט אלען מיט די ווייזשע ווערען אומגעקומען די צווייגען.  
 אויף וועלכע זיי ווערען. ערשטענס האבען זיי דאך עס



דייט נרמס וואס מירקער קאמאסטרופע ס'מאל מואכער V האלט אים א פארמאנענטע מירקער פאנען.



[illegible][illegible][illegible]

מיט ציין חדשים צוריק האט און פארברוטע  
א בליצשלאג עקספלאדירט א פילחערמאנאון.  
ענדיג גרויסע שארענע און פערלעצערדיג פיל  
נ.

די פסעלקעוונג מ'ן קראקע און סאטורטע און  
עקלים שטארק בעזארגטענדיג און מען איז זיך  
זיין פון דער ערעבונג, וואס די פארווערטס-מאגאזין  
ה'ראגטן וואס מ'ן דער שטארק. כדי עס זאלען  
הער א וועלכע זאגען נישט ווערענדיקען.  
די בראווע אקציע ביינער זאלען נאכטויליך  
נעווארטס. אז אקציע א'ן שטארק טאט. און  
עפערענדיג נאכטן. נעמען זיך ווערענדיג זאגען.  
עפען זיינע עקספאדירען און אויסהאלען א קא-  
אקט.

אויף דער מעכאטיאנאט נומער 11 נעמט  
בעמיטע וועטער אין מצאנשטאל. מענטשער  
בענצט זיך צו איהר אבייט מיט פענין און  
אין א וועלכער מענגע. וואס קען ס'אירואקען  
שארען.

[illegible]

ועל כן  
מזן דרובם מאין נישם דוקא פארזען קיין ווען  
זי מיטמער, אונקעווערדען די פולע-מאנאר-  
זי לער, אין שטאט נאכא וואס זי האט געזען  
זי פארזעהן קאמפאזיציעס, דער מאניפארמאט  
דין אומשטאנד אכטונג און נעמט אים דער-  
געקערט און ערשט משקעפער, וואס האט  
פארזעהן דאס אונקעווערדען, לעבעדיג פאר-  
מאנארמאט און אונקעווערדען אונקעווערדען

הצופה

בכל-מכל-כל.

קיון, זווערע אונגערקע-צוים" דאס וואָרד — די פאליטיק  
נישט — די וועלט שלאָס נישט דער מענשליכע נייסט  
האָט ויך — ישראליק אָבער שלאָס נעממאָק).

[illegible]

אם די חרשים ווערען אנגעזען, ווערען אנגעקוקט  
אם תוסס, ווען פון די פרישע ווערען אנגעקוקט  
די דער וועלט נאך קיין ירושלים נישט פארהאנען...  
די שווערסטע ארבייט האבן רעמלס די רעדאק-  
טארן צו צייטונג, די וועלט האבן אבער זיין מאנען  
און אנטהאלט נאך צוויי טאגס וואס מאל זיין מאנען  
און אנטהאלט בלאס צוויי טאגס, וואס נעמט מען

צ'ר נייעס, און עס נעשעט נאך נישט? העלפט מען  
אין מען קלענס אים מעשיות פון א ווייניג, וואס  
זיך פערשלינגן 20 מענטשן. זיין א קראקאדיל, וואס  
א פערלאנדעט נוצארען פון מעדיס זיין קיין פערדיט  
ב. זיין א קוק וואס איז געפלינגען איבערן דאך וברובה,  
אויסצופלען דאס בלאט אין צו פארנימען עס'ען  
ע. עולם.

ראם יארד א'ז אָנצו אַ איינקערדיגישע, שטח  
בראָרשט, יו גאנצע וועלט האט זי איינקערדיג  
זי לאגט נישט וועקען אזוי פיל נאך אים, אים.  
וועלט שלאגט נישט, דער מענטשליכער נישט דרום  
זי פאליטישע מירל מאָדל, סכדו, יו רעדט  
ווען יו וואר קלאפן מיט א קלייטש, א מין  
ש פא אים עק וועלט צו דער אנדערע... ווען מיר  
מיינען אנדערע, וואס מיר ווערען אנדערע. מיר האפן  
מיינען אנדערע.

אז האט זיך דער פראנצויזן פערזענלעך אין סטאטן  
ש און און מאכן א מיניסטער-קרייז. אצווארשן  
פערזענלעך מיט בעיקר אלע איינצונעמען דעם נאך  
וועגס און צווישן א ביראדן; און ווען דער רוסישער  
דער חזקט דעמאלט מען קומען קיין פערזענלעך און  
דער פראנצויזישער פערזענלעך וועט איהם נאך א  
צווישן-פערזענלעך וועט...

אז פערזענלעך וועט דער 4 שטאמעס און קרעפט:

[illegible]

אס פאלט עס די מרקאניזשען קארלין און  
א.א.מ. און די שרעקליכע היצען. וועלן אים  
בעקן די פאנעל פון מעלאד. די שטאלישע שטאנע-  
דען זיך מיט אלע כחות, ווי האפן אפער שטיין ווי  
קראפט צו זיין, אין שטאנען נומער הערשט א קערט  
די רעזולטאטן. די פאסאנען ווערן מסורים, די  
'שער' קראפט און קריסטען צושטאנד אינגעסליהם.  
די לאנג שטאנען אים די שרעקליכען קראפט און  
אס שטערליכע די שטערליכע רובט אים אומא-  
רעכט.

[illegible]

אם מ'גליס זיך דער ענגלישער רעוועניו, קראשיעקן דאס פאלק מיט די נוימען קענסע-שיפען, קעמפרייד-אונארן, ווילי פליין אין צו פערלאטענען מיליטערישע קערופען. כדי צו דערהאלטען די ענג-  
טער הערשאפט איז אלע וואסערן...

אלעס דאס אין קהילה וואסן געשעהן דאס  
אין דער ווערענדיקע צייט; די צייטונגן זענען  
געווארען אמעריקענישע, יידישע, אלאמירערע נאכ-  
גען. עס קאמט דווייז און א העקסעל-  
עס און פערנעס און די ווערענדיקע, אין דעם  
שט. מיט קאקאדיל, מען שוועט א מען שוועט.  
זיין און א רחמנות געזעקען.

אפער נישט בלויז די הויכע פאליטיק האט דאס  
נישט קיין וואקס-טרייט, אויך אויף אנדערע נע-  
טע פנים לעבן איז נישט ויך און ס'לעבט ויך.  
ניאך צעשטילן פאדערט כסדר אים מ'ווען לויט-  
אים אן אנדער דוושלאנד דעקט ער מיט אים.  
ס'מאכט ווי פערטאט אן עס נעלנאנק, אידיש-צויליש-  
מיט וויין פליכט מעשטער דעם קאנאל צו ארמאנזש וואס

אלמן, סער שטעהט ויך, אז בלומענבלאט איז ערשט  
איצט געווען א מעער גאסט ביי איהם.

סיאיו געזען פיער וואכען נאך רחל'ס טויט  
אין א קאלטער שטערנאכט. ר' שלמה וועט זיין מיט  
אונגעשטאט דעם קאס אויף ר' הער און הער צו ווי  
בלענענבלאט דערצעהלט אויס עפס א נויטס פון דער  
צווייטער בלענענבלאט דערצעהלט אלעס אויספירליך.  
אירוב און ר' שלמה וועט און שאקעלט צו מיין  
קאס.

ערגינדער ווין מועדע שפערט בלומענבלאס אויף  
ווייל א הום נקדט.  
איר נקדט שוין — פרינסט ר' שלמה —  
איז רען שוין אויף שפעט?  
— נון איבער קערט נאך נון — עפערט בלז  
ענגעבלאס — אפערט און דרייטן ענדע — שלעכט  
ענעקט, וויל איר נישט שפעט א הום נקדט...  
קערט נאך נון און איר בלויב שוין אלטן—  
הערטל ר' שלמה.

— וועסט איהר די שלמה וואס איך וואלט איך  
קענט — בלינקעלט בלומענבלאט מיט די אויגען.  
— דיינע לשלש? — פֿינקט די שלמה.  
— ס׳איז אנגעבירע וואס איהר האט איך אזוי  
געקעלטאזט. לויט די וועלט עקסטרעם נישט מער איר  
— איך — קענט נאך נאם צו דאנקען א געווענער  
מיטגעדענער...

— קדו וואס? — אונטערברעכט איהר ר' שלמה — פא- מיר האט דאס לעבען שוין קיין שום ערשיינענדיגקייט נישט! איך בין דאך עלענד און איינזאם ווי א שטיין...

— איהר נעמט עלענד און איינזאם ווי א שטיין! — אמת! — אונטערברעכט איהר משה עס שטעט ווי!

ר' שלמה גרינוואלד קוקס אויף אים מ'ס' פער-  
גינגע בליקן.  
א' אשור וואס נעמט א סכר, איהר וואס  
א' א' מאל חתונה האבן — מיט'ס בלוטנעלס  
וואס שטיל צווישן ר' ליפמן. גלייך ער שטעט זיך  
לויט פאר זיין עצה.  
צ' געט. נעמט. הערד בלוטנעלס! — ווערט  
ר' שלמה — איך האב שוין אנגעקעמט מיט  
הערן. און רחל'ע ווי מ'הער. וועל איך שוין שטער

בלומענפלאט געזענענט זיך אין נקדט א הויט.  
בער ווען פלאן געט ער נישט אויף, עטליכע מען  
פסקענער פראגט זיך נאך אריינזאפען א ווארט אין  
עם ענין, ווערמאגט זיך ווייטער, אבער נישט  
ענד אריינזאפען.

אין א וואך. ארום ערנווערט ויך דער אנגריי, ר  
למה לאום ויך ארום אין א שמועס. או ער איז שוין  
לעב. קונער וועט איהם נישט וועלען נעהמען, העכער  
קענס עמיס אנאלעטן קאנקע יורענע, בלווענבלאט  
דעם ארום אים. או עס איז נאך חלילה נישט אויס געלעבט.  
— אט האט רי קלאן בימבאלד נאר חתונה

האט מיט א מירקל - זאגט ער - און ער איז  
 ער נישט זינער פון אייך. אייך ר' עזריאל מעגל  
 אט נעמען א זינע גרויס. האט ער איז מיט אייך  
 אן איינע יארצן און האט נאך דאזי צוויי נישט-  
 יענעכענע קינדער...

בלעזשענעם האט אזוי לאנג געקעמט און  
 געקעמט. ב"ר שלמה האט מסכים געווען, איבערגע-  
 הענגען מיט נאכעם דעם שווער...  
 געשעעניש מיט נאכעם האט פאן צווייטעם  
 געשענעם אזוי, ער האט שוין געהאט א פארשידע-  
 נה פאר ר' שלמה'ס חתונה, א יונג אומגע-  
 טאנענע פאטער, יונג און שוין א נאכעם דאסעל-  
 בע זאגט געזען.

נִיחָם אִיזֵי עֵקוּמֶען צו ר' שְׁלֹמֹהדֵן, הָאָט אַיהֶם  
 גֵּינְעֶלֶענט דֶעם שִׁידוּךְ. בְּלֹזענבֿלאַט בֵּעקוּמֶט דֶעם  
 שְׁפֹאראָט. יִךְ צו עֵקְרִינִיגֶען אִין עַד בֵּרעננט טאַקִי  
 שְׁלֹד ר' בֵּעטעט אױסֶקוּמֶט...

ר' שלמה איז אין די שבעה-מעג מיט עטליכע  
אחר נעלעקערס נעווארן. אין זיין ביהמ"ד שווארצע

אמר האבן יך אָנערהיבן צו ווערן וועט פֿערדן.  
וועט אינעם האבן פערלירן דעם פֿיהרדיגען  
לעבן און א שאַרפֿער אויסזען האט יך געלעבט אויף  
יין ביהער תמיד פֿיליך מיט.  
איז אַ מיטען פֿון מען פֿערנעמען, און די גע-  
זעצטע פֿערנעמען, און די געזעצטע פֿערנעמען.

[illegible]

אז, שאלנו ויד ויון שמעון וייעדו ערוועקען און  
אומעם שאלנו צו פערשען וועגן גע-  
אנקען.

יעקב קענידע. דריי וואו און א מאכער האט  
 דא שוין אלע אלץ איינזעצנען, קען איינציעם קינד  
 אדער נישט און עס שטארט. דעם האט נישט עקסם  
 אן עס געהערט בייך דעם נאָכן נאָך.  
 עס וויל גוטער, דאמבער וועל אן איינזעצנען און  
 דעם און דעם איינעם וועל און איינעם שות  
 אן יענע עקסם בייך דעם נישט און און און  
 דעם דעם איינעם און און און און און און  
 עקסם און דעם און דעם און דעם און דעם און  
 און און און און און און און און און און און  
 און און און און און און און און און און און

אין צערוויל איז זי שלמה'ן ווערד שווערן און  
ווערן אירן הארץ, אין וואסעלעך און נאך צום דער-  
וועקן מען איז צעשטערן מיט עקסן. קוקט אסאך  
אין דער נאכט אריין א מענטש א סתם א שטן -  
באט אפער און נאר שווער און בייער איסצואלען.  
נעם און זיין אפאלן צום מיש. מיט צום א  
צעמערן איהר מיטאנציראכט. שבת און דער  
הייז און צו שלש-סעודות - ס'איז אסאך באמת און-  
באקומעניש.

און ר' שלמה ווערד פון מאנא צו מאנא אבעלעך  
 און און משה'דיקער. אין געשעפטליכע ענינים אפילו אין  
 נישט מער דערוועלטער וואס מיינען. פרינעט מען  
 געט. ענפליכער וואס מ'האלט ווערשער. לענט  
 און איהם פאר ענינים א מאל, וואס ער, אדער אדער  
 יונג, אז דאס וועט זיין גוט. משהס אהייז  
 וואלט זיך געהאנדעלט ווענען פרינעט עסקים.

וילום בלומענבלאט איז געווען דער ערשטער  
בראטלעך פון ר' שלמה גרינצווייג. ער ארבייט שוין  
אזוי אבערדן פון צענדליגער יארן און איז נון רעכטע  
גאר.  
לכתחלה איז דער מוכתלעך איהם אמאל נישט

פֿאַרן. שווייטש. די מרדכי קרעמניטצערס זון וואל  
די נערן ווייטש נעקלדיקע. מיט א נעאלטער בארד  
און מיט לאנגע פערדעקטע וואנסעס — מ'זאגט  
די גוטע זון ווייטש פֿון...

אבער מיט דער צייט, זעהערניג דעם יונגען מוכ-  
לעזערס פערזענליכקייט און נעשקמליכקייט. ווען שוין  
יש און איבערנעבן ווערט ערס נעשקמט בערווינט ויך  
שלעכט און וואס פון צייט צו צייט: סאקא א וואר-  
טעמער מאן אפילו א דריטע, אבער ערליך און  
גרייט מיר מירלי קרעטענערס וואו!

און אזוי איז ירושלים ברוגעבערלאז געווארן ביז  
שלמה'ן וואס א מאל מקנה אנגעקוקט און חשבתי, ער  
קענט לעבן האבען מיט איהם איינגענומען ווערען  
לבווארען, קלארליך וברורה, און פלעגט איהם אפט  
בפעסען צו זיך א יום איום א נאכעם אהען.  
אזוי, ווען ר' שלמה איז נפטר געווען א פלעגער  
אויס.

קעדיילע ענגלאנד און פראנקרײך. ווען אקטויבערס לאפ  
אם האט שוין געווען אויסגעל לויף. צווייטן איז ער גע-  
לייגן אין שטעט מאל אראפ און וואסער ארײַן.  
ווי ליטווישע אנטוויקעלונגען פונעם וואר 500-  
היינטיגן בעסטערע. און די בערג בעשעצן אלץ מאן  
עס מייסטען אונטערע. וויסאמאבי-אונטערע. געווען  
שטעט אראפ פון דער מאנעטארינגען. בערלינגען און  
שטעטערע ווערן פון מאן צו מאן.

דאצו קומען נאך בורגעזעס ענדערקעניגן וועגן  
אריינג, דער מידט פון דוקאטלאס, די אפגעזונג פון  
נייץ מירטאן או, ז. וו. או, ז. וו.  
בקינד, די וועלט דורט נישט, מיר האבען נישט  
פון פערדן, קיין קאנקולען, קיין ווערענעקעסעסעס.

נאך אין אונזער ידישען לעבן הערשט א מערק-  
דיגע ווערדדיקע. מען הערט נישט קיין שאדן קיין  
געשעצנישען. קיין היד ווארט. קיין ממשינען שטאמט...  
ישראל'ליק שלאמט געשטאקט. מען וויל אים איהם  
וועלט אפגעקערקען. האט נישט וואס צו ארבעטן...

בן-למח



א. מלאך ד' ל'.

ה'תש"ז

די שלמה טרעגוועגן, איז א יוד קרוב צו וועגנישער געזונד און ריכטיג איז ער ווי א יונגער מאן פון ערצייג.

ער האט נישט קען לעבן צולאנג חסיד נעלעבט ירושה. פערטערן, נעקסט סדר נישט צו ציען, נעקלעבען נחת קונדער, און געזעהן ווי שלום וועלט מיט אים זיין, אשת-חל מיט אלע מעלות. נישט אים פארם, בעל-הביתס אין שטוב אין א כלל-העווערין אין וועגניש.

ו' איז געווען זיין קרוין, דאס מיטלסטעס מא-  
 טעס אויף דער וועלט.  
 א גענוצטאנצער עושר איז ער, חסם הערער-  
 יך נישטעסעפן ווערעניגן וועלכע, שוהלען, ראטע-  
 ט, ביזעס פארשטייט בירקען, שווערעס די וועקען,  
 נאכ אפ דאס שפערדישע באה, די פראמינאציע, דאס  
 וועקען — בקיצור ער איז דער נישטעסער חקיק אין  
 וועלט.

אבער א נוסד ליבער מענטש, נישט קיין חוקר  
 ש'לעכטן. ער פערזעט קעגן נישט, מיטן קעגן  
 קיין שווער. ארבעט, א העלפ שטערט ליבער פון  
 ים און ווער ס'קן שוין נישט פערזעט ביי אונז  
 אסאך, א'נאשעלעך. האט וועגנענעם א נמל-  
 ד, א האלדל און פראגעס. איז אויך קום א  
 דערפער, א מעקלעריי, אויך נאר א שווער  
 זיין.

און פלוצים איז ר' שלמה'ס לעבען פערזינלעכע  
דארען. אין א נאכען קאלעקטן ווינטער האט זיך זיין  
לייף פערקיהלט און זי האט געקומען א לינגע צוואנציג-

ר' שלמה האט מ'עיש עולמות נקוען, אראנבער  
נכט דאקטאטירן און מ'פאסעטאיען פון א האלבער  
לם, מעלנראפערס צו אלע צוריקס, נעשיקט משה'ס  
שוותן, נערטען להבדיל מאפערקעס, אפשויער  
— און עס איז אלסייג, נעבד' נקועזען אים.

פֿיזי האָבן האט נײַ רחלע גענומען אױס  
געקוקט און אױן אַ פֿירטאָן פֿאַר-נאָכט האט זי  
געזען דעם לעצטן קינדען...  
געשטאנען ווי אַ אַמאָז גידיק. פֿרוימאָד צו  
זי-זען! — האט מען געזעהט אױן שפּאַניל...  
ר. שלמה און נאָר דאָסן זעלבן געטוישט גיט  
זי. ווי ער איז נאָך נישט געווען צום בערענען.









[illegible]

דורך מינוט 32 קונסטאלע העברעאישע אומצורייכס-ברענגע  
וועלכע איינער נויטןג שילד רעד העברעאישן לעבעדיקן און פראה און  
פארשטייט אויך די נאנטע העברעאיש און מערשערענען און פארגעבן און  
אין ערשטעם דאז העברעאישע פאסאזש און קריגע צום ליוב  
אנד גירלדל אין הארש אנד שריפט ערלענין. האבע הערעיער  
איןקאמוניקאציע און שולערן.  
פאסאזשעס נאמען. ראשיס. מידעוועמי 1 קראנק און מארקן. אויף אלעארישע  
**S. Walkowski, Krakau, Miadowa 16**

Godziny ord. 9—11 przedpoł. 3—5 popoł.  
Kraków, Tomasz 18. Róg ul. Floryańskiej  
Telefon. Nr. 81.

עקספעדעלס זיך אויף אלעק אים חתונות אונד גראמאזשן פיר  
 בעסע צופערערענהיים.  
 האנאזאר (שבריות) מעסמין.  
 אויף יעדע אנפארמע ווירד גלייך בעשטאמארעט.

**M. Katzner, Spedition u. Kommission**  
Podwalczyńska, Włoczek, Brdy und Radziwów  
Feste Durchfrachten von und nach Russland.  
Export von Holzwa, Eichenstammeln u. Sarsenwaalssteinen

Steinkohlen, Anthracit und Koks.

**Lemberg,**  
Rzeźnicka.

Telefon Nr. 1314.

ענגעהאלט: דאס ווילטן פון אלערליי מענטשן אקטיווען פון  
וואו (א) נערוועס ליידענשאפט ביי יונגע מענטשן, פאר א  
נערוועס ווער וויכטיגע קעזן, אויסגעצויבענע מיטל פאר יונגע לייט  
פראקטא פאר 1.10 קראנץ (50 קאפ.) אין פראדאס.

H. Fränkel, Volksschullehrer, in : "Gwoździec. (Galizien)

יִמֵּת תַּלְמוּד תוֹרָה עִם דְּרֵךְ אֱרִיץ!

Jüd. Pc.-Gymnazyum des Dr. Jung,  
Storozynetz (Bukowina).

וירגליד אורי ערמאנאגריכער אומגעקריכט אין אללן לערע  
ענגעשטענדע דעם נומערס אורי דער ווידען לייטער  
תל"ה, רש"י, נבאר, שלחן ערוך וכתב ולשון עברי; אינדרודי  
על שטרייטערען און שיינען: און ערשטער רעוואלוציע  
לייטער דער העברעאישע עפעס; חגיג סויה משה דוד גראס  
לפנים רב בקק לוצערן (שווייץ) מ"ח דר מה שחיב.  
אין דעם מאנאט יוני, יולי, אויגוסט אקטאבער  
לפאסעס דאסעלעבאט.

Die Leitung : גויסקונטא ערשטלייט

A. HORNER, Krakau, Methngasse 37.

2) **N. Traums Sohn, Kraków, Dietelsg. 46. Tel. 869.**  
Gründungsjahr 1864.

אומצען בערייטס די  
אמענט בוסטער. מא-  
נאמאלי.

עזע בוסער איז  
ער גאטבוטמער צו  
דער בוסער.

דאך בעדייטענד ביל-  
נער. קינע היינצוויי-  
גלייכע זאכן.

א. האמענום בומבער

שטט פארהאנדען איז  
ענדע מאן ויך די-  
רעקט אן דער

I. Oesterr.  
Pat. Butterfabrik  
„MONOPOL“

Krakau, Jasna  
י"ז ספר 1/2 קלא  
1.90

ווער עס אן פאלחבם קרעם-  
פאסט א. איבערש גארזענע

צושטענדיקן לירעם, פארלאנגע  
פראושידע ראייבער, ערדעל-

דער שוואנען-אפֿטעקע  
דער שוואנען-אפֿטעקע  
Privil. Schwanen-Apothek  
Frankfurt a. M.



• *Chokolat* •

Hoff

Najstynniejsza marka  
Jana Hoffa fabryka kakao  
i czekolady Włocławek Smak

Pierwszy krajowy, hurtowny i czesłowy

## Skład Gramofonów Józefa Wekslera

we Lwowie  
Sztetńska 2  
Telefon 2038/II

w Krakowie  
Grodzka 71  
obok Wawelu

poleca swoje statowczo bez zsmru  
najlepiej grające Gramofony, oraz płyty  
z marką „Piszczak Aniołek“, uznane  
przez pierwszorzędnych znawców za  
najlepsze i najtwardsze



Odnaczona na  
Wystawie Jubi-  
leuszowej we  
Lwowie w pa-  
żdzierniku 1908.

najwyższem  
odnaceniem  
Grand Prix

Cenniki darmo i oplatnie.

20.000 płyt polskich, ruskich i ży-  
dowskich zawsze na składzie.

**KORZYSTNA WYMIANA PŁYT**  
Części składowe i warsztaty reparacyjne na miejscu  
Gramofon koncertowy z 10 płytami 60 K.  
Przeróbka lub zamiana Pathéfonów na gramofony, oraz wielki  
wybór Pathéfonów i płyt.



Jeneralne zastępstwo  
Towarzystwa Ack. Gramofonów  
z marką „PISZCZAK ANIOŁEK“



## Bandaże rupturowe

Specjalny bandażysta, fachowiec od 25 lat  
Ant. M. Mirkiewicz w Krakowie, Mestowa 1 4

poleca osobom cierpiącym na przepukliny pachwinowe paski i różne wła-  
snego wyrobu oraz pasy brązowe dobrej konstrukcyi jako znakomitość  
i nowość. — paski bez sprężyn swoich ulepszeń i wynalazków, mając  
iś dobroć w noszeniu to nieprawdą żadnych dolegliwości jak spręży-  
nowo. Dla osób przy cięższych zajęciach paski ochronne.  
Udziela bardzo ważnych objaśnień w zastosowaniu noszenia do dla po-  
czątkujących staje się uleczalnem pod gwarancją.

(Objaśnienie także listownie).

## Zjedn. austr. akc. towarzystwo żeglugi parowej „AUSTRO-AMERICANA“

Regularny



bezpśredni

uch z Austrii do Ameryki, Kanady i t. d.

Rozkład jazdy:

a) z Tryestu do Nowego Yorku	Ceny jazdy z Krakowa:
Martha Washington . . . . . 17 lipca	K. 431-40 K. 385-10 K. 208-80
Argentina . . . . . 7 sierpnia	K. 431-40 K. 330-10 K. 208-80
Laure . . . . . 21	K. 431-40 K. 330-10 K. 208-80
Martha Washington . . . . . 2 września	K. 431-40 K. 365-10 K. 218-80
Alisa . . . . . 11	K. 431-40 K. 330-10 K. 208-80
Oceanica . . . . . 18	K. 431-40 K. 330-10 K. 208-80
Argentina . . . . . 25	K. 431-40 K. 330-10 K. 208-80
Laure . . . . . 9 października	K. 431-40 K. 330-10 K. 208-80

Ceny z Austrii przez amerykański portek (pogłówny)

Dla pasażerów jadących przez Nowy-Jork do Kanady obniżają się powyższe  
ceny o K. 20.

b) z Tryestu do Argentyny przez Rio de Janeiro

Sofia Hohenberg . . . . . 4 sierpnia	K. 731-40 K. 555-50 K. 118-80
Francesca . . . . . 15 września	K. 731-40 K. 555-50 K. 118-80

Cena jazdy międzyokręgową Kraków — Rio de Janeiro . . . . . 158-80

Zmiany zastrzega się

Jeneralna Agencja dla Galicji i Bukowiny i sprzedaż kart okrętowych  
GOLDLUST i SKA.

Kraków, ul. Lubiej 7. (naprzeciw dworca kolej.) — Lwów, ul. Na Błonie 1. 2.  
północ 2 wszystkie prowincjonalne agencje.

מטות מלכותיות

סעודת צדקה

בעריים איבער די גאנצע וועלט פערבייטט

ענארם בילדיג

אין וואונדער דער ערשטער הייט

וונדער קאנסטרוירטער אפפאראט. ליכט אונטערשייד. וועלכעסערדיג קיין ברענשטאף נוצט.  
קיין ווערמינג. דורך טראנסמיטירט אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד.  
נישטעלס אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד.

III. II. I. M. מאדעל  
11-7-480. 8-80. קראקע:

אינאנצ אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד. אונטערשייד.

Mondlichtwerk A. Seib jun. Warnsdorf 53/337 Böhmen.



Sensationelle Neuheit

Bereits über die Ganze Welt verbreitet!

Enorm billig!

**MONDLICHT** ein Wunder der Chemie in  
jedem Hause!

Sinreich konstruierter Apparat. Leucht unbedingt selbständig.  
Kein Brennstoff nötig, keine Wartung, daher garantirt  
kostenlos und dauernd im Gebrauch. Vollständig geruchlos  
und ungefährlich. Zahlreiche Anerkennungschriften.

Mondlicht Modell M. I. II. III.  
Preise: Kronen 3.60, 4.90, 7.—, 11.—

Franko und inklusive Verpackung gegen Voreinsendung  
oder Nachnahme des Betrages.

Mondlichtwerk A. Seib jun  
Warnsdorf 53/337 Böhmen.



מטות מלכותיות

## Wiedeński Bank Związkowy

FILIA W KRAKOWIE Rynek Główny, Linia A-B 44.

Kapitał acyjny 130 milionów Koron. Fundusze rezerwowe 39 milionów koron.

Przyjmuje wkładki w rachunku bieżącym i na książeczki wkładowe. — Podatek  
rentowy opłaca bank z własnych funduszy Kupno i sprzedaż papierów wartościowych,  
walut i dewiz. Udziały pożyczek wekslowych i na zastaw papierów Przyjmuje walory  
w przechowanie. Wypłaca kupony i wylosowane efekta. Przyjmuje wszelkie zlecenia  
gieldowe. Udziały ustnych i piśmnych wskazówek w tym kierunku.

